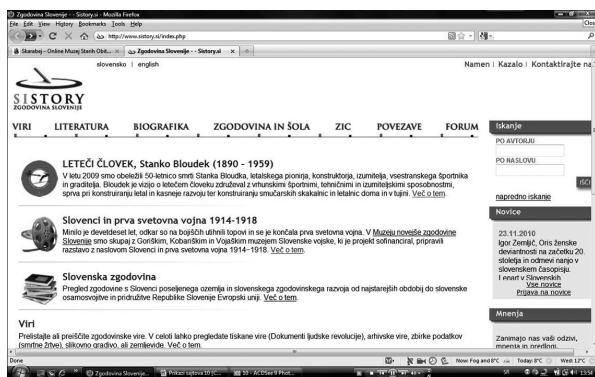

Слободан Мандић, историчар
Историјски архив Београда

Прикази сајтова (Web адресар) X

Институт за новејшо zgodovino, SISTORY – Zgodovina Slovenije,
<<http://www.sistory.si/index.php>> (5. XII 2010).

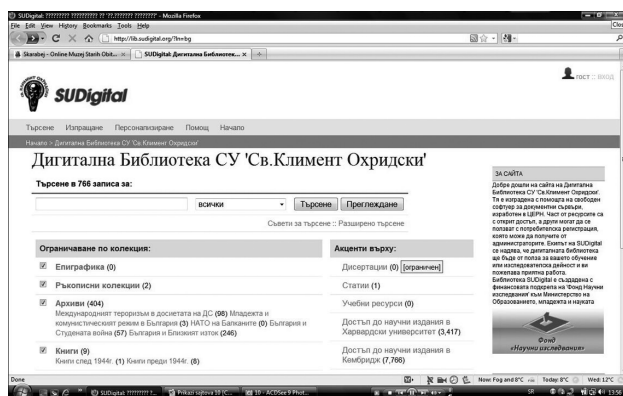

Портал словеначке историографије **Sistory**, поникао као идеја из круга стручњака на Институту за савремену историју у Љубљани (Жарко Лазаревић, Игор Земљич, Јера Водушек-Старич, Нина Водопивец, Мојца Шорн), од 2008. године редовно допуњава онлајн богату базу дигитализованих историјских извора, научних резултата и осталих

података релевантних за словеначку историју. Такође, једна од почетних намера је и да се изгради платформа за међународни и интердисциплинарни дијалог, који ће омогућити везе на локалном, националном и међународном нивоу у области истраживања и образовања. Портал је конципиран на начин који саввим одговара потребама презентације тог типа: двојезична презентација, на словеначком и енглеском језику, крајње једноставног дизајна, који не одвлачи пажњу посетиоца са онога што је ту главно, а то је садржај. Сав материјал је прегледно организован и подељен у неколико секција, видно назначених у горњем, хоризонталном менију: Извори, Литература, Биографија, Историја у школама, Историјски цитатни индекс, Линкови и Форум. Одељци посвећени изворима и литератури већ сада садрже обиље корисног материјала за истраживаче, како локалне и националне, тако и историје Југославије и Европе. Напоменимо само *Статистички годишњак* Краљевине Југославије, штампан у Београду од 1929. до 1940. године. Биографски део садржи одлично урађен електронски *Слове-*

начки биографски лексикон (1925–1991) и Приморски словеначки биографски лексикон. Како садржајем, прегледношћу материјала, тако и концепцијом *Sistory* не само да представља значајан историографски домет, већ је истовремено путоказ како осмислити добар историографски портал.

**Софийски универзитет „Св. Климент Охридски“, *SUDigital* –
Дигитална Библиотека СУ ‘Св.Климент Охридски’,
<<http://lib.sudigital.org/?ln=bg>> (18. XII 2010).**

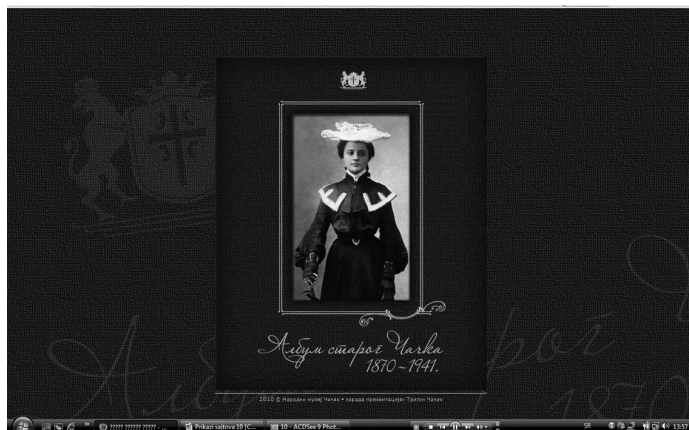

Приказ Дигиталне библиотеке Софијског универзитета „Св. Климент Охридски“ (*SUDigital*) направљен је помоћу бесплатног софтвера *Invenio*, креираног на Институту CERN, а намењеног за стварање сопствене дигиталне библиотеке, или складиштење докумената на Web. Тај алат омогућава све видове управљања

дигиталним библиотекама, од похрањивања докумената до класификације, индексирања и доступности, а компатибилан је и са неопходним стручним стандардима. Дигитална библиотека организована је по колекцијама: Епиграфика, Рукописи, Архивска грађа, Књиге, Периодика, Музеји, Мапе, Слике, Мултимедија. Групе су додатно подељене на посебне одељке. Тако су у оквиру Архивске грађе документи класификовани у целине: Међународни тероризам у документима Бугарске државне безбедности, Млади и комунистички режим у Бугарској, НАТО на Балкану, Бугарска и Хладни рат, Бугарска и Блиски исток. Поред архивске грађе, за сада се издвајају и колекција књига, карикатура, слика (фотографија) и колекција више од две стотине историјских карата. Иза сваке групе у загради уписан је број који означава колико јединица у оквиру сваког одељка је до сада убачено у базу. Иако база тренутно садржи 766 докумената, а поједини одељци су (за сада) празни, оно што је приказано завређује пажњу како садржајем тако и нивоима информација, где су за сваки документ дати аналитички опис, кључне речи (мета подаци), сигнатура, датум стварања и последње измене електронске копије документа. Требало би напоменути и да је у оквиру презентације понуђен улазак у научне базе података неких западних

универзитета, које су уређене по истом принципу (Харвард, Кембриџ, Универзитет у Тексасу и Универзитет „Источни Мичиген“).

**Народни музеј Чачак, *Албум старог Чачка 1870-1941*,
<<http://www.staricacak.rs/>> (18. XII 2010).**

Интернет презентација изложбе ***Албум старог Чачка 1870-1941*** Народног музеја у Чачку, садржи свих 376 фотографија које су биле изложене у Галерији музеја док је поставка била отворена за посетиоце. Аутори изложбе: Милош Тимотијевић, Делфина Рајић и Ради-

воје Бојовић – покушали су да прикажу визуелну историју грађанског Чачка од 1870. до 1941. године, посматрајући фотографију као документ прошлости, али и уметничко дело, један од највернијих одраза минулих епоха. Интернет презентација, и сама поставка, садржи три целине: Град, Људи и Догађаји; а испред те три галерије стоји посебан прозор са уводним текстом Милоша Тимотијевића у .pdf формату. У оквиру сваке целине дат је списак фотографија у падајућем низу, који садржи редни број, име аутора (ако је познат), наслов, годину настанка и линк до саме фотографије. Поред изузетно вредног фотографског материјала, ова презентација стоји и као редак пример код нас да је садржај једне изложбе остао доступан људима широм света и након њеног званичног затварања за посетиоце на месту одржавања.

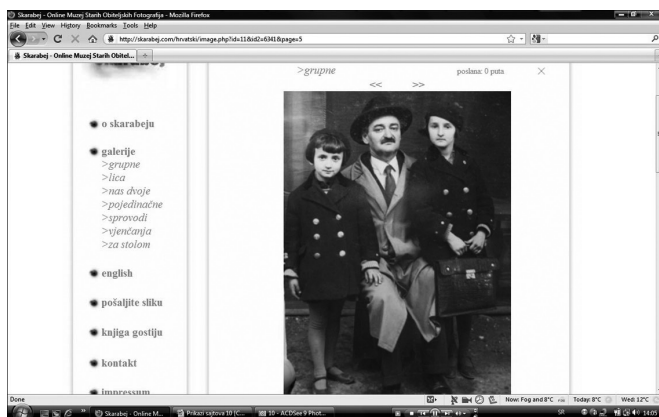
**Dragoslav Simić, *Audio i Foto arhiv SIMIĆ*, |
<<http://www.audioifotoarhiv.com/>> (20. XII 2010).**

Сајт новинара Драго-слава Симића, дугогодишњег уредника докумен-тарног програма Радио Београда 2, аутора више књига и бројних документарних радиофонских дела о људи-ма и збивањима који су обе-лежили 20. век, представља аматерску презентацију на Интернету, која обилује про-фесионалним садржајима и

великим бројем занимљивих аудио и фото докумената. Приказани документи не потичу само из опуса професионалне делатности господина Симића већ, што је посебно важно нагласити, и из приватних архива, као што су сачуване породичне звучне архиве на српском језику, настале пре и после Другог светског рата. Сајт је конципиран тако што се преко уводне странице посетилац пребацује на садржај који је визуелно представљен у форми отворене књиге са двадесет рубрика: Информације, Брзо и лако по сајту, Ново на сајту, Моћ радија, Нови пројекти, Туђа писма, Биографија аутора, Поки мајстор, Предавања у Коларчевој задужбини, Пријатељи сајта, „Књиге које говоре“, Гости сајта, Фотографије, Радио емисије из колекције, Радио критика, Породични и тонски архиви, Да ли сте прочитали ове књиге, Промоције, Архив сајта, Кратка прича. Толики број основних рубрика можда ће код посетилаца на почетку изазвати конфузију, али већ после летимичног прегледа, и помоћу алатке „Лако и брзо по сајту“, где су у облику лексикона, абecedним редом, дате све одреднице на сајту, постаје јасно да је реч о изузетно вредној и уникатној презентацији на овим просторима. Посебно је похвално то што аутор и сарадници улажу напоре и за проналажење историјских извора, па су тако, почетком 2010. године, у немачком тонском архиву пронашли снимак са београдских улица директног преноса сахране краља Александра који су начи-нили немачки репортери. Веома охрабрује чињеница што су се и код нас почеле појављивати такве презентације на Интернету, поготово у светлу сазнања да нове технологије и савремене методе описа историјских извора омогућавају симбиозу материјала похрањеног у званичним институцијама, попут архива, музеја и би-блиотека, са документима у приватном власништву, а све то чини један сасвим нови концепт у сакупљању и коришћењу историјских извора.

**Anton Petrović, Tamara Ražov, Skarabej –
Online Muzej Odbačenih i Zaboravljenih Fotografija,
<<http://skarabej.com/hrvatski/>> (21. XII 2010).**

Сајт *Скарабеј* створен је у част анонимних људи из целог света, а настао је као инспирација оним што људи бацају, заборављају, или оним што им се чини неважним. Реч је, заправо, о Онлајн музеју одбачених и заборављених фотографија, које су пронађене као одбачене, заборављене или

изгубљене на бумбацима, старим таванима, у подрумима, или на отпадима у Прагу, Загребу, Задру, Сплиту, Карловцу, Петрињи, Топуском, Вуковару, Осијеку, Мостару, Сарајеву, Коњицу, Травнику, Београду, Суботици, Чачку, Барселони, Ротердаму, Утрехту, САД... Намера аутора сајта је да створе архив сећања на непознате људе и догађаје и учине их приступачним свима који то желе. Архив тренутно садржи више од три хиљаде фотографија, које су разврстане у неколико тематских група (галерија): Групне, Лица, Нас двоје, Појединачне, Сахране, Венчања, За столом. За сваку појединачну фотографију дато је неколико основних података ако су познати: где је пронађена, ко је пронашао, која породица је на фотографији, колико пута је отворена. Посетиоци сајта и сами могу послати своје породичне или фотографије које су негде пронашли, и тако придонети колекцији. Ту су још и рубрике: Књига гостију, Контакт, Импресум, Медији о сајту, Услови коришћења. Будући да фотографије потичу из целог света, сајт је урађен двојезично, на хрватском и на енглеском језику. Интернет архиви попут *Скарабеја* не само што уз помоћ нових технологија чувају од заборава и нестанка вредне историјске изворе већ садрже материјал који може послужити и као значајна уметничка инспирација, као што је то случај са српским стрип уметником Сашом Ракезићем (алиас Александар Зограф).